

„Az, hogy nem kedvelem annyira az országot, valamennyire kihat a lelki állapotomra, kevesebb lelkesedés van bennem, de nagyjából ugyanolyan tempóban haladok, mint Törökországban” – mesélte még azelőtt, hogy a válságos helyzet miatt félbeszakította volna gyalogúttját.

Gyalogszerrel teljesen más szemszögből láthatta a perzsa államot, annak lakóit, mint a népszerű célpontokra utazó turisták. „Az emberek általában kedvesek, segítőkészek. Vannak, akiket itt ismertem meg, és azóta rendszeresen érdeklődnek hogylétem felől” – mondta Zoltán. Ám Iránban is akadnak olyanok, akik fejőstehénnek nézik a nyugati turistát. „A taxisok a többszörösét mondták be az árnak, amikor látták, hogy európai vagyok. És szálláshely is akadt, ahol hatalmas felárat mondtak.” Pengő Zoltán szerint az irániak segítőkészsége egyrészt a kultúrájukból fakadhat, másrészt abból, hogy ritkán látnak külföldit.

„Gyűlölöm a hazámat!”

Az iráni hatalom nemcsak a külföldiek, hanem a saját alattvalói körében sem örvend töretlen népszerűségnek. Ezt nemcsak a benzinár emelkedése miatti vagy az ukrán repülőgép kilövése utáni tüntetések bizonyítják, hanem a kolozsvári újságíró helyeikkel folytatott beszélgetései is. Igaz,

→ **Az amerikai pénzügyi embargó hatása sok mindenben megmutatkozik. Például abban, hogy százezrével járnak az utakon olyan autók, amelyeknek a roncsstelepen lenne a helyük, mivel Iránba nem lehet külföldről gépkocsit vinni.**

többnyire angolul jól tudó fiatalokat kérdezett az iráni állapotokról, ahhoz való viszonyulásukról, de mindannyian azt mondták: gyűlölök a rendszert. „Mindenik azt mondta, el akar menni Iránból. Nagyon kilátástalannak látják, és nem akarnak ilyen világban élni. Volt olyan, aki azt mondta: gyűlölö Iránt” – mesélte Zoltán.

A panaszok a gazdasági helyzetre, a légkörre, a hatósági elnyomásra egyaránt vonatkoznak. „Általános elégedetlenséget tapasztaltam, több mindenre panaszkodtak: arra, hogy nehéz munkát találni, és ha sikerül, jó eséllyel kevés a fizetés, sok a korlátozás, nem lehet utazni. Ez nem az iráni kormány miatt van. Ha letöltötted a kétéves katonai szolgálatot, kapsz útlevelet és a határok nyitva állnak, csak a legtöbb országba nem kapsz vízumot. Nyugatra egyáltalán nem tudnak menni, és oda szeretnének. A többség azzal is tisztában van, hogy őket ott terroristának tartják, ami szintén nyomasztó lehet. El tudom képzelni, hogyan érezheti magát valaki, aki egyáltalán nincs összhangban a saját országának társadalmával, annak szabályaival, de Nyugaton potenciális terroristaként tekintenek rá, miközben semmi köze a valláshoz. És ilyenek rengetegen

Pengő Zoltán a hóval borított iráni hegyekben

lehetnek” – mesélte az újságíró. Beszélgetőtársait ugyanis többnyire nem érdekelte a vallás, olyan is volt köztük, aki kijelentette, nem hisz Istenben, holott Iránban az istentagadás büntettnak minősül.

„Olyan fiatallal is beszéltem, aki vallásosnak vallotta magát, de szintén nem ért egyet a rendszerrel. Azt mondta: ami Iránban van, az nem igazi iszlám, hanem képmutatás. Egyáltalán nem ért egyet a korlátozásokkal, mert szerinte a vallásos életet nem lehet kikényszeríteni” – ismertetett egy másik álláspontot. Bár a fiatalok Nyugatra vágynak, tapasztalatai szerint nem ismerik, minimális információjuk van arról. „Egy vezetőm bemutatta a barátait, és amikor meghallották, hogy Romániából jöttem, egyikük megkérdezte: oda hogy lehet kivándorolni?” – számolt be a vicces esetről Pengő Zoltán.

Ha nincs eredeti, lemásolják

Az amerikai pénzügyi embargó hatása sok mindenben megmutatkozik. Például abban, hogy százezrével járnak az utakon olyan autók, amelyeknek a roncsstelepen lenne a helyük, mivel Iránba nem lehet külföldről gépkocsit vinni. A haszonjárművek többsége még az Iszlám Forradalom előtti idők-ből, a 70-es évekből való, emiatt

a nagyobb városokban hatalmas a szmog.

A boltokban ellenben nincs áruhiány, de a nyugati márka kevés, igaz, az irániak mindent leköppintanak. „Annyi hamisított ruhát, cipőt, mint itt, még az életben nem láttam. A Levi's farmertől a Nike cipőig mindent gyártanak silány minőségben” – osztotta meg a bazárokból szerzett tapasztalatait az utazó.

Teherán fővárosként modernebb, itt jobban érezhető a globalizáció hatása, karácsony tájékán például a boltokban karácsonnyal kapcsolatos szimbólumokat is lehetett látni, de szállodákban is akadt feldíszített karácsonyfa. Ez inkább lehet a globalizáció hatása, mint a turistáknak szánt kedveskedés, hiszen alig akad külföldi látogató. „Öthetes iráni gyaloglásom alatt féltucat turistával futottam össze. A Golestán-palotában – a világörökség része – emellett találkoztam egy orosz házaspárral és öt amerikaival” – ecsetelte a külföldi látogatók hiányát Pengő Zoltán.

Tilos az alkohol, a Facebook, a YouTube...

Az ország nyugati része és a főváros körüli régió között nagy a gazdasági különbség. „A nyugati rész olyan, mint Románia a 90-es évek

közepén. Teheránban ellenben tehetősebbnek tűnnek az emberek, európaibb módon vannak felöltözve és a boltokban is lehet minőségi árut kapni. Az épületek is mások.” Ezzel szemben a török határhoz közeli Nyugat- és Kelet-Azerbaj-

nál, ezzel úgy csatlakozik a világhálóra, mintha másik országban lenne. „Így rengeteg fiatal kicselezi a tiltást. Engem például egy német egyetem felhasználójaként tüntetett fel, így a kormány nem tudta letiltani a Facebook-használato-

Bazár és látogatói Tabrizban

dzsánban, ahol gyalog haladt, a szálláshelyeken ugyanazért a pénzért összehasonlíthatatlanul rosszabb körülmények fogadták, mint Törökországban. „Irán soknemzetiségű állam, a perzsák az ország lakosságának mintegy felét teszik ki. Főleg olyan régiókban jártam, ahol többségben törökök élnek. Azerieknek mondják, de törököknek tartják magukat” – mesélte Zoltán.

A színvonaltalanság az étteremkínálatban is meglátszik. Széles italt nem lehet kapni az alkoholtilalom miatt, ennek ellenére sokan isznak: otthon kotyvasztják az itókat. „Egyik egészségügyben dolgozó ismerősöm figyelmeztetett, hogy ne igyak ilyesmit, mert veszélyes: gyakori, hogy belehalnak, megvakulnak emberek” – mondta.

Nemcsak az alkohol, a Facebook, Youtube és Twitter is tilos, Instagram ellenben van, bárminyre is logikátlanak tűnik. Akárcsak a szesztilalomra, a lakosság erre is talált kiskaput: VPN-t hasz-

mat” – mondta az úttjáról a közösségi oldalon is beszámoló újságíró.

A számos tilalom ellenére az iráni hatóságok nem ellenségesek a külföldiekkel, sőt. „Tabrizban megkérdeztem két rendőrt, hogy merre kell menni, és behívtak teázni az órsre. A parancsnokon látszott, hogy tisztában van ennek veszélyével, útba igazított és kirakott – de semmi ellenségeség nem volt a viselkedésében” – mesélte.

Pengő Zoltán jelenleg Grúziában tartózkodik, terveit szerint busszal jutna el Azerbajdzsánba, Bakuból pedig repülővel Indiába. Gyalogútja második szakasza Delhiből indul, Amrisztáron keresztül halad Ladakh irányába, hogy elérje végső úti célját, a tibetológia alapítójaként számon tartott Kőrösi Csoma Sándor életpályájának, tudományos munkásságának egyik legfontosabb állomását, Zanglát. Kalandjairól továbbra is a Maszol hírportálon és a Facebookon, a The Kőrösi projekt–From Transylvania to Ladakh blogon számol be.

A takesztáni bazár bejárata